

РОЗВИТОК ЛОГІСТИКИ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

© Н.В. Задорожна, О.Я. Кобиліух, 2012

Логістика туризму – новітній науково-практичний напрямок, який досліджує логістичні особливості туристичної галузі, зокрема прикладає логістичні засади до її геопросторової організації та управління [1]. Метою ЛТ є підвищення якості туристичних послуг, наближення їх до світових стандартів, детальне дослідження матеріальних та інформаційних потоків та їх оптимізація, скорочення витрат щодо туристичного супроводу, сервісу та обслуговування.

Важливим є на сьогодні вивчення питань логістичної організації та управління в туризмі, логістичних основ сталого розвитку туризму, проблем готельного, інформаційного, фінансового та транспортного обслуговування, зокрема в контексті розбудови мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні та інтеграції нашої держави у світову та європейську транспортно-логістичні системи.

Комплексна структура логістики туризму охоплює її компонентну, регіональну та функціональну структури. До компонентної структури належать:

- 1) логістика рекреаційно-туристичних ресурсів (ресурсної бази туризму);
- 2) логістика матеріально-технічної бази туризму, у тому числі логістика сфер розміщення туристів (готельного господарства) та харчування (ресторанного господарства);
- 3) логістика інформаційної інфраструктури (інформаційна логістика в туризмі);
- 4) логістика транспортної інфраструктури туризму (логістика туристичних перевезень);
- 5) логістика екскурсійного обслуговування;
- 6) логістика супутніх послуг у туризмі;
- 7) логістика виробництва та збуту туристичних товарів [2].

За допомогою логістичного підходу розв'язується проблеми сталого розвитку туризму, збереженості та відновлення рекреаційно-туристичних ресурсів; зменшуються (а в ідеалі їх слід виключити) ризики погіршення екологічної ситуації, знижується якість наданих туристичних послуг, загрози здоров'ю та безпеці туристів. Отже, такий підхід може бути основою для визначення стратегії сталого розвитку туризму в країні та її регіонах.

Головними напрямками дослідження логістики туризму у вітчизняній науці на сьогодні є: розробка науково-практичних концепцій логістики туризму, що визначається як складова логістики послуг; розгляді логістичних підстав сталого розвитку туризму, в тому числі логістики його ресурсної бази; дослідження головного туристопотоку та логістичних потоків, котрі його обслуговують як основного об'єкта вивчення; дослідження логістики турфірми, туру та міжнародних туристичних потоків; розкриття логістичних особливостей готельних, інформаційних та фінансових послуг у туризмі; ознайомлення з особливостями транспортної логістики в туризмі та з перспективами його розвитку в Україні в контексті розбудови міжнародних транспортних коридорів [3].

Використовуючи логістичні засади в сфері туризму підприємства мають змогу збільшити свою прибутковість та зменшити витрати за рахунок підвищення рівня логістичної координації всіх операцій з обслуговування туристів. Це вимагає державного регулювання туристичної індустрії, урахування міжнародної та національної конкуренції, впровадження ефективного менеджменту на підприємствах, пошук інноваційних методів діяльності для удосконалення методики розроблення турів.

Комплекс складових туристичної послуги охоплює засоби розміщення та харчування туристів, засоби їх транспортування, програмно-екскурсійного забезпечення, інформаційного й фінансового обслуговування тощо. У функціональному аспекті як окрема туристична послуга, так і її складові передбачають логістичні функції постачання, виробництва та збуту. Тому кожному складову можна розглядати як окрему логістичну підсистему, а потім оптимізувати роботу туристичного комплексу певного рівня загалом: локального (тур), мікро (турфірма), мезо (туристичне господарство області,

туристичної зони чи курортополіса), макро (туристична індустрія держави), мега (туристичний комплекс регіону світу чи інтеграційного об'єднання), мета (світовий туризм) [4].

Логістика туризму на рівні фірми охоплює такі функціональні сфери:

- 1) інформаційна, що передбачає: планування туру; обробку замовлень; прогнозування попиту;
- 2) транспортна, до складу якої входять: вибір виду транспорту; вибір компанії-перевізника; визначення оптимальної схеми перевезень за всім маршрутом;
- 3) обслуговуючі виробництва, у тому числі: ті, що обслуговують процес формування туру; ті, які надають послуги туристам;
- 4) кадрова, що передбачає: підбір кадрів; їх підготовку та перепідготовку; їх розподіл [5].

За даними державного комітету статистики України в 2011 році кількість громадян, яка виїжджала за кордон становить 19773143 чоловік; кількість іноземних громадян, які відвідали Україну – 21415296 чоловік; кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України – 2343496 чоловік відповідно [6]. Таким чином можна зробити висновок про те, що туризм інтенсивно розвивається на українському ринку послуг і має великі перспективи завдяки рекреаційно-туристичним ресурсам та впровадженню логістичних прийомів та підходів.

Основними проблемами туризму в Україні є:

- залежність від екологічної ситуації;
- недостатність конкурентних переваг порівняно із туризмом розвинених країн;
- нестійка економічна ситуація, загроза економічних криз;
- часта невідповідність показників “ціна-якість” та інші.

Для вирішення цих проблем можна застосувати такі логістичні концепції як “Pull-підхід” (туристичний потік у певний регіон має регулюватись, тобто не перевищувати встановленої норми) і логістичний аудит (експертиза рівня обслуговування клієнтів та ефективності матеріально-інформаційного потоку). Застосування даних концепцій дасть змогу значно зменшити ризики погіршення становища рекреаційно-туристичних ресурсів у регіоні, екологічної ситуації, зниження якості наданих туристичних послуг, загрози здоров'ю і безпеці туристів тощо, отже, буде основою для визначення стратегії сталого розвитку туризму в регіоні, країні.

Крім цього доцільно встановити зв'язок логістики туризму із маркетингом, сегментувати ринок споживачів туристичних послуг, застосовувати сучасні логістичні системи з урахуванням глобальних тенденцій розвитку, знизити логістичні витрати у туризмі та підвищувати кваліфікацію логістів-менеджерів. Використання логістичних принципів і прийомів в управлінні туристичними фірмами дає змогу значно підвищити прибутковість туристичного бізнесу шляхом зменшення витрат та підвищення рівня логістичної координації всіх операцій з обслуговування туристів.

Отже, можна зробити висновок про те, що Україна має значний туристичний потенціал і це зумовлює значні перспективи для розвитку туристичного бізнесу. Ефективне впровадження новітніх методів логістики та достатнє забезпечення фінансовими ресурсами дасть змогу оптимально реалізувати цей потенціал.

1. “Логістика туризму: комплексний підхід” Смирнов І.Г. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/22_NIOBG_2007/Economics/25102.doc.htm. 2. Смирнов І.Г. Логістика туризму: Навч. посіб. – К.: Знання, 2009.- 444с. 3. Гвозденко А.А. Логістика в туризмі: Учеб.пособие. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 305 с. 4. Квартальнов В.А. Теория и практика туризма: Учебник.-М.:Финансы и статистика, 2003. – 673 с. 5. Кислий В.М., Біловодська О.А., Олефірченко О.М., Смоляник О.М. Логістика: Теорія та практика: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 360с. 6. Державна служба статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.